

คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

นางภิญญาพัชญ์ ไพเรืองไสม

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

คู่มือการปฏิบัติงาน

นางภิญญาพัชญ์ ไพเรืองโสม

ศึกษานิเทศก์

กลุ่มนิเทศ ประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต ๒

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้สำหรับการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ของข้าพเจ้า ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗ โดยเนื้อหาในแต่ละส่วนของการปฏิบัติงานประกอบไปด้วย ชื่องาน ความเป็นมา วัตถุประสงค์ กระบวนการ ปฏิทินการดำเนินการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับการปฏิบัติกรนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒ สถานศึกษาในสังกัด ขอขอบคุณ นายพลชัย ชุมปัญญา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒ นางศรีสุดา ทิพลิงห์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒ นายชรินทร์ เจริญไชย กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒ ที่ให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ยิ่งต่อการจัดทำคู่มือ การปฏิบัติงาน ขอขอบคุณคณะผู้บริหารการศึกษา คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ที่ร่วมกันคุณภาพของการจัดการศึกษาโดยเฉพาะผู้เรียนที่จะเป็นอนาคตและพลังสำคัญ ในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศเพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่งคั่ง มั่งคง และยั่งยืน ต่อไป

ภิญญาพัชญ์ ไพเรืองโสม
ศึกษานิเทศก์ สพป.สกลนคร เขต ๒

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

ความเป็นมา

วัตถุประสงค์

การดำเนินการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

สู่การเรียนรู้วิถีใหม่ตามแนวคิดพหุปัญญา

แผนภูมิกระบวนการนิเทศ

การปฏิบัติการณ์นิเทศ

รูปแบบการนิเทศแบบประสานความร่วมมือ (๕ ส)

เครื่องมือการนิเทศเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

สู่การเรียนรู้วิถีใหม่ตามแนวคิดพหุปัญญา

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คู่มือการปฏิบัติงาน

การส่งเสริมและพัฒนากิจการการเรียนรู้ภาษาไทยสู่การเรียนรู้วิถีใหม่ตามแนวคิดพหุปัญญา

ความเป็นมา

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี ๒๕๖๗-๒๕๗๐ “ผู้เรียนมีความรู้และสมรรถนะที่จำเป็น มีความสุข และมีเป้าหมาย ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ” เป็นการส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้สู่สมรรถนะของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๐) และตามแนวคิดพหุปัญญา ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for Learning) ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่น ตามสภาพจริง ตามสนองต่อความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Personalized Learning) ที่เชื่อมโยงสู่การทำงานในอนาคต นอกจากนี้จะมีการเรียนรู้เนื้อหาสาระความรู้แล้ว ทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ตลอดจนการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะทักษะการสื่อสาร คือ “การอ่านออกเขียนได้” นับเป็นทักษะที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นทักษะการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ในการพัฒนาความรู้ กระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

ด้วยเหตุนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒ จึงได้กำหนดนโยบายที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการอ่านการเขียนภาษาไทยของนักเรียนมาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และในปีการศึกษา ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗ นี้ เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ให้เป็นไปอย่างเข้มแข็งและเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒ จึงกำหนดนโยบาย “เด็กไทย วิถีใหม่ อ่านออกเขียนได้ทุกคน” โดยตั้งเป้าหมายความสำเร็จไว้ที่ ๑) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ ทุกคนอ่านออกเขียนได้ ๒) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ อ่านคล่องเขียนคล่อง และ ๓) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ มีสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ทั้งนี้เพื่อให้ นักเรียนสามารถใช้การอ่านการเขียนเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ วิชาอื่น ๆ และการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นคู่มือในการนิเทศ ติดตาม แนะนำ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและประสานการดำเนินงานการพัฒนาการอ่านและการเขียนจากผลการคัดกรองการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดจำนวน ๓๗,๖๕๖ คน

๒. เพื่อเป็นคู่มือในการนิเทศ ติดตาม แนะนำ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและประสานการดำเนินงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และครูผู้สอนภาษาไทยโรงเรียนในสังกัด จำนวน ๒๕๕ โรงเรียน ในการพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทยตามแนวพหุปัญญา

๓. เพื่อเป็นคู่มือในการชี้แนะให้กับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดจำนวน ๒๕๕ โรงเรียน มีการจัดการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย

การดำเนินการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสู่การเรียนรู้วิถีใหม่ตามแนวคิดพหุปัญญา

หลักการ/แนวคิด

การดำเนินการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสู่การเรียนรู้วิถีใหม่ตามแนวคิดพหุปัญญา ใช้กระบวนการนิเทศแบบประสานความร่วมมือ (๕ ส โมเดล) โดยมีหลักการสำคัญคือ

- ส (๑) สะท้อนปัญหา /สำรวจความต้องการ
- ส (๒) สร้างเครือข่าย
- ส (๓) สืบเสาะหาครูต้นแบบ
- ส (๔) เสริมสร้างศักยภาพครูผู้สอน
- ส (๕) เสริมแรงบวก

มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ระยะที่ ๑

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

- วิเคราะห์นโยบายจุดเน้น สภาพปัญหา วางแผนการนิเทศ
- สร้างเครื่องมือการนิเทศ
- ทำคลังสื่อ/นวัตกรรมแก้ปัญหาและพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทย ของเขตพื้นที่การศึกษา

การศึกษา

สถานศึกษา

- สํารวจ วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล
- จัดทำแผนพัฒนา ให้สอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้นและสภาพปัญหา ออกแบบกิจกรรม สร้าง จัดหาสื่อ เครื่องมือ นวัตกรรมการพัฒนา
- จัดทำแผนการนิเทศภายใน และเครื่องมือการนิเทศ

ระยะที่ ๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

ดำเนินการนิเทศการอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่องและใช้ภาษาไทยได้

- ถอดรหัสและประกวด Best Practice ของครู ผู้บริหารโรงเรียนและโรงเรียนที่ดำเนินการ แก้ปัญหาและพัฒนาประสบผลสำเร็จ

สถานศึกษา

ดำเนินการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่องและใช้ภาษาไทยได้

- นำข้อมูลจากการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนา

ระยะที่ ๓

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

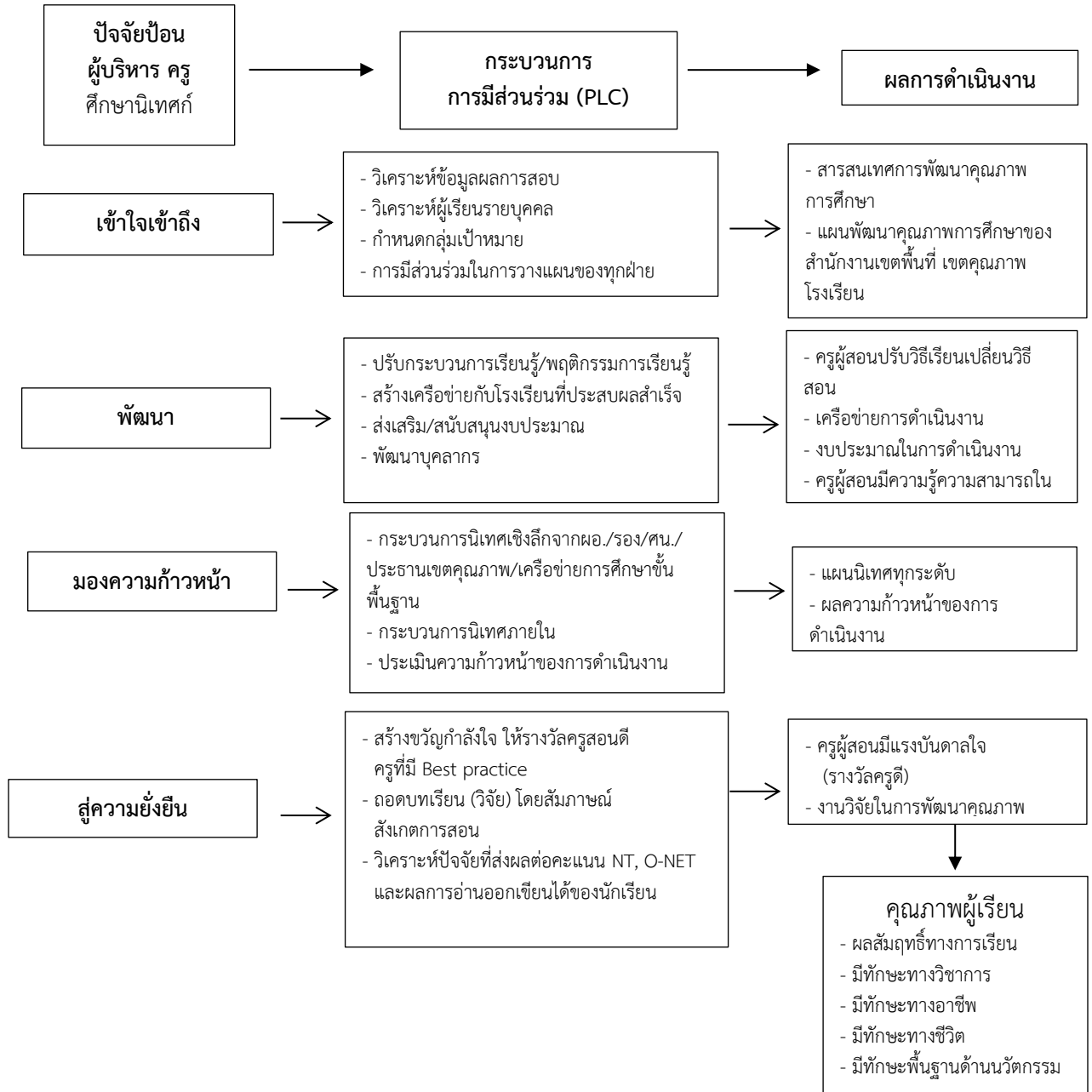
สรุปผลการนิเทศ/การวิจัยและพัฒนาแบบ/กระบวนการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ รายงานผลการนิเทศ/เผยแพร่ (Best Practice) และสร้างเครือข่ายการนิเทศ/เขตชูเกียรติและสร้างเครือข่ายครูที่เป็นแบบอย่างที่ดี

สถานศึกษา

สรุปผลการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาแบบ/กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสู่การเรียนรู้วิถีใหม่ตามแนวคิดทหุปัญญาและรายงานผลความก้าวหน้า/พัฒนาการของนักเรียนบนพื้นฐานงานวิจัย/พัฒนาแบบ/วิธีการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาผู้เรียนด้านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่องและใช้ภาษาไทยได้ สร้างเครือข่ายด้านการอ่านการเขียนภาษาไทย

แผนภูมิกระบวนการนิเทศ

โดยใช้แนวคิดเชิงระบบ คือ Input Process Output และ Out Come ดังนี้

การปฏิบัติการนิเทศ

๑. ผู้นิเทศ

- ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- ศึกษานิเทศก์
- ประธานศูนย์เครือข่ายฯ/ชมรมครูภาษาไทย
- ผู้บริหารโรงเรียน

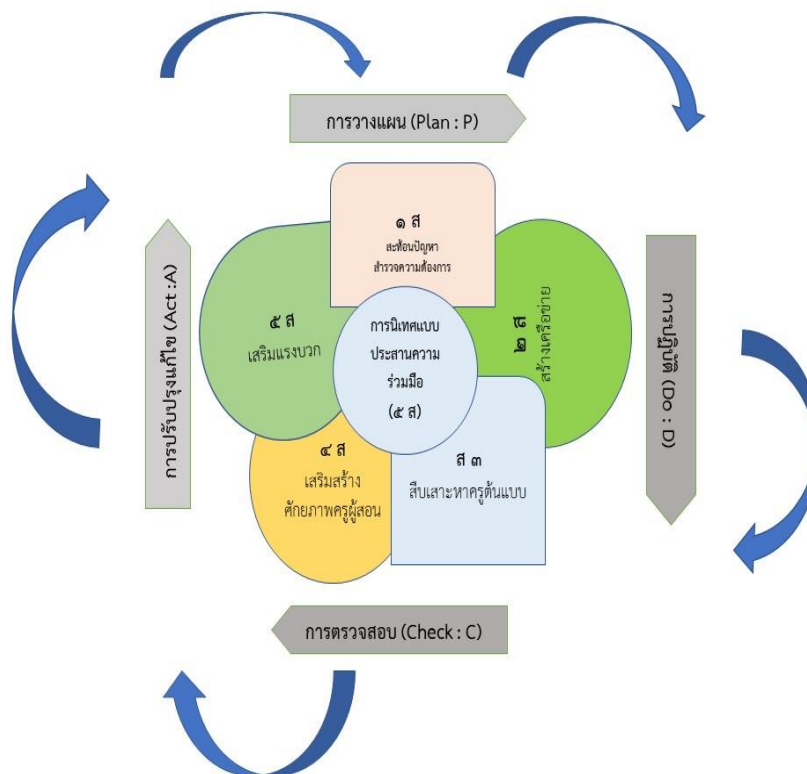
๒. ระยะเวลาในการนิเทศ นิเทศเดือนละ ๑ ครั้ง

๓. ประชุมสรุปผล (PLC) หลังการนิเทศเดือนละ ๑ ครั้ง

๔. แผนนิเทศสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่

๕. เครื่องมือนิเทศสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่

รูปแบบการนิเทศแบบประสานความร่วมมือ (๕ ส)

**เครื่องมือการนิเทศเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสู่การเรียนรู้วิถีใหม่
ตามแนวคิดพหุปัญญา**

ศูนย์เครือข่ายประเมิน (ศึกษานิเทศก์)

โรงเรียนประเมินตนเอง

โรงเรียน..... วัน/เดือน/ปี ที่ประเมิน.....

คำชี้แจง

โปรดพิจารณารายการประเมินแต่ละรายการ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปฏิบัติที่ตรงกับสภาพจริง โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- ๔ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงมาก
- ๓ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง
- ๒ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- ๑ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ

การปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ			
	ต่ำ ๑	ปาน กลาง ๒	สูง ๓	สูงมาก ๔
๑. ประชุมครูทุกคน ผู้ปกครอง ชุมชน สร้างความตระหนักและการให้ความสำคัญเพื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่องและการสื่อสารเป็น				
๒. จัดทำแผนงานหรือโครงการตามบริบทและสภาพปัญหาของนักเรียน				
๓. ให้ความช่วยเหลือทั้งในด้านปัจจัย วิธีการ และสื่อ/นวัตกรรมให้แก่ครูผู้สอน เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนและการซ่อมเสริมให้นักเรียนอ่านเขียนภาษาไทยได้ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๒				
๔. ประเมินผลความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ แล้วรายงานผลการประเมินทางระบบการติดตามทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Mes)				
๕. วิเคราะห์ผลการคัดกรองการอ่านและการเขียนภาษาไทย และจัดทำข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมให้เหมาะสมกับนักเรียน				
๖. นิเทศ กำกับ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด				
๗. สรุปและรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง				

ตัวอย่างเครื่องมือการนิเทศ
แบบบันทึกผลการนิเทศการอ่านการเขียนภาษาไทย

โรงเรียน.....

ผู้นิเทศ.....

ที่	เรื่อง	ปัญหา	วิธีการแก้ไข	ผลการนิเทศ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็นที่ ๑๒ การพัฒนาการเรียนรู้ : การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

๒. นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ ๕ ส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นกระบวนการ โดยครูต้องเป็นต้นแบบในการรักการอ่าน

๓. นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้สู่สมรรถนะของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) และตามแนวคิดพหุปัญญาด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for Learning) ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่น ตามสภาพจริง ตอบสนองต่อความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล (Personalized Learning) ที่เชื่อมโยงสู่การทำงานในอนาคต

๔. พรบ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๓

- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐
- คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒ ที่ ๕๙๔ /๒๕๖๖ เรื่อง การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๖

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒